Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 24, 1985 No. 162. VOL. XCII.

Відділ УАКРади в Нюарку скликає наради

Нюарк, Н. Дж. — Українська суспільність стейту Ню Джерзі має, як і стейт Ню Йорк, проблему з виданням підручника про голокост Департаментом освіти Ню Джерзі. Цей підручник виданий в 1983 році Департаментом освіти спільно з Жидівською Лігою проти знеславлення Бнай Бріт. Підручником вже користуються деякі публічні школи стейту Ню Джерзі. В тому підручнику є поважні дезінформації про українців, поляків і про балтицькі народи.

У зв'язку з цим Комісія зовнішніх зв'язків при Відділі УАКРади Нюарку-Ірвінгтону скликає ширшу нараду в суботу, 14-го вересня ц.р., о год. 6:30 вечора в домівці „Чорноморської Січі", при 680 Санфорд авеню, щоб розглянути можливости поправлення цієї шкідливої для українців публікації.

Тому, що не плянується висилки офіційних листів-запрошень на ту нараду Відділ закликає зацікавлених осіб і організації взяти у цих нарадах участь. Запрошені є також представники Польського Конґресу в Америці, білорусинів балтицькі народи й Екзекутиви УАКРади.

Після наради відбудеться вибір делегатів на Конвенцію УАКРади.

Вийшла бібліографія української літератури в Канаді

Едмонтон, Альта. — Протягом останніх 25 років д-р Яр Славутич, тепер професор-емерит Альбертського університету, систематично збирав відомості про українську літературу в Північній Америці, реєструючи видання поезії, прози, драматургії, літературознавства тощо. У наслідок цієї праці щойно вийшла у світ „Анотована бібліографія української літератури в Канаді: Канадські книжкові видання, 1908-1983". По суті це ювілейне видання, що охоплює літературну продукцію за 75 років.

Крім книжкових видань українською мовою, охоплено також англомовні та французькомовні книжки канадських авторів, що стосуються українських поселенців.

Книга великого обсягу має близько 200 стор., оправлена в полотно, згідно з бібіотечними вимогами, надається передусім для довідкових відділів у бібліотеках, а також для дослідників, бібліографів, викладачів, студентів та авторів.

Наклад, з огляду на економічні трунощі, обмежено до 50 примірників. Ціна 39 дол. з пересилкою. Замовлення слід надсилати разом із належністю на адресу: Slavuta Publishers, 72 Westbrook Dr., Edmonton, Alta, Canada T6J 2E1.

У Чикаґо відбудеться відзначення 20-ліття УІТ

Ню Йорк (УІТ). — Місцева українська громада відзначить в суботу, 21-го вересня ц.р., у приміщенні собору свв. Володимира і Ольги, 20-ліття Українського Історичного Товариства і пам'ять найвидатнішого історика України проф. Михайла Грушевського.

Цю імпрезу на запрошення Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка, господаря зустрічі, організують Українське Історичне Товариство у співпраці з Осередком НТШ в Чикаго і чікаґівської філії Українського Католицького Університету.

Заплановано відбути наукову конференцію і зустріч з громадою з такою програмою: наукові доповіді — „20-літня діяльність УІТ і розвиток. Грушевськознавства" виголосить проф. д-р Любомир Винар, голова УІТ і голова Наукової Ради при СКВУ: „Значення історії української літератури М. Грушевського" виголосить проф. д-р Дмитро Штогрин, голова Наукової україноznавчої програми при Іллинойському університеті.

У другій частині відзначення відбудеться вручення нагород з Наукового конкурсу УІТ, які уфундував Український Літературний Фонд ін. Франка. Першу нагороду здобув проф. д-р Тома Приймак за монографію про М. Грушевського, другу нагороду одержить проф. д-р Т. Мацьків за працю про гетьмана І. Мазепу в англійській літературі.

Після того заплановано коротку дикусію на тему „УІТ і завдання української науки на Заході" з участю доповідачів і нагороджених. В останній частині вечора відбудеться мистецька частина і зустріч з громадянством.

Розкрили нову шпигунську аферу в Західній Німеччині

Бонн. В Уряді Західньої Німеччини є велике занепокоєння з приводу можливости нової великої шпигунської афери.

Як вже загально відомо, в четвер, 22-го серпня ц.р., зник зі Західньої Німеччини один із провідників німецької розвідки, Гайнц Тігле, який був шефом відділу контррозвідки. Він не з'явився до праці до бюра в понеділок, 19-го серпня ц.р. і від того часу ніхто не знає що з ним сталося.

Це вже четвертий із чільних урядовців західньонімецького уряду, що пропав в останніх трьох тижнях, а крім того зникла секретарка, яка була у дуже близьких відносинах з одним із членів розвідки.

Агенція контррозвідки заперечує ніби зникнення Г. Тігле мало зв'язок із попередніми випадками, в яких вже є докази, що ці урядовці працювали як шпигуни Східньої Німеччини. Але загально думають, що уряд Західньої Німеччини стоїть перед найповажнішим шпигунським скандалом від 1974 року, коли тодішній канцлер і відома політична фігура Віллі Брандт мусів зрезиґнувати коли його найближчого співробітника арештували як агента Східньої Німеччини.

В понеділок, 19-го серпня ц.р., товариші старалися віднайти Г. Тігле коли він не прийшов до праці, але його не знайшли дома і також його родина не знала що з ним сталося.

Три працівники уряду Західньої Німеччини, що зникли в попередніх тижнях показалися шпигунами для Східньої Німеччини які жили і працювали в Бонні під чужими прізвищами.

У зв'язку з цією аферою канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль дав інтерв'ю для телевізійної мережі в якому заповів, що Уряд загострить всі засоби обережности і що остання афера напевно викличе напружені відносини поміж урядами обидвох Німеччин. Він з прикрістю ствердив, що усі запевнення уряду Східньої Німеччини про добросусідські відносини — це лише пропаганда для замилення очей.

ПІДГОТОВА КОНВЕНЦІЇ БУЛА ПРЕДМЕТОМ НАРАД ПРЕЗИДІЇ УАКРАДИ

Джерзі Сиги, Н. Дж. — Тут відбулися в п'ятницю, 16-го серпня ц.р., чергові наради Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, які присутні присвятили у більшості обговоренням близької вже Конвенції, що запланована на 18-го до 20-го жовтня 1985 року у Філядельфії, Па.

В ділових нарадах вислухано звіт голови Конвенційної комісії інж. М. Нича з пророблені праці на місці Конвенції, підготову приміщення і бенкету в суботу вечером 18-го жовтня ц.р. і підготову його мистецької програми.

Конвенція відбудеться в новому модерному готелі Адам'с Марк, що міститься на славній т.зв. Золотій Милі в середмістю Філядельфії. Точна адреса: Adam's Mark Hotel, City Avenue and Monument Road,. Philadelphia, Pa. 19131; tel.: (215) 581-5000.

В найближчому часі можна вже зголошуватися на приміщення в готелі, а усі відділи та організації одержали з канцелярії УАКР запрошення на Конвенцію враз із проханням вислати листу делегатів.

В дальшому обговорено та устійнено справу запрошення почесних гостей з українського і американського світів, виготовлення для них окремих запрошень і повідомлень. Підібрано кандидатів на предсідника Конвенції і його заступників, головних промовців та ведучого бенкетом. Деякі із намічених кандидатів дали вже свою згоду і їхні прізвища будуть своєчасно подані до загального відома.

Рішено в найближчих днях подати до преси точну програму конвенції, яку устійнено на нараді. Програмова комісія матиме окреме засідання в черговому тижні, а комісія для закінчення праць над правильником Конвенції — 28-го серпня ц.р.

Правильник нарад і їх програму вишле усім членам УАКРади її організаційна референтура, а всі технічні праці у зв'язку з підготовою Конвенції виконає канцелярія УАКРади.

Звітували також члени Номінаційної комісії, які працюють над підшуканням кандидатів до проводу.

В дальшому перебігу нарад Президії УАКРади обговорено також найближчу зустріч представників УАКРади, УККА і невтральних організацій, яку ініціює, як і попередні Владика Василь Лостен, в дні 24-го серпня ц.р. для обговорення статуту і назви майбутньої централі.

Присутні ще раз ствердили як потрібно саме тепер в обличчі атаки на українську спільноту в ЗСА і Канаді з приводу близького відзначування 1000-річчя Хрищення України-Руси і загострення русифікаційного курсу на Україні одність в громаді і тому представники УАКРади є готові продовжати всі розмови для привернення одности зокрема після переведення своєї Конвенції, яка відбудеться вже в так короткому часі. Представники УАКРади в справах статуту отримали відповідні вказівки на зустріч в дні 24-го серпня.

Після обговорення найважливіших біжучих справ, устійнено, що наступне засідання Екзекутиви відбудеться в п'ятницю, 13-го вересня ц.р.

ПОМИНАЛЬНІ СХОДИНИ В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н. Й. — Заходом місцевого відділу Українського Патріярхального Товариства відбудуться в неділю, 8-го вересня ц.р., в церковній залі о год. 12-ій поминальні сходини для вшанування пам'яті Блаженнішого Патріярха Йосифа в першу річницю смерти.

В програмі: доповідь, виступ хору і рецитація. До численної участи громадянства запрошує Управа.

В СВІТІ

РЕЧНИК УРЯДУ ЕТІОПІЇ повідомив, що за останні кілька днів у результаті повені в районі долини Ріфт загинуло дев'ять селян і 8,000 осіб залишилися без даху над головою. Керівник комісії для надання допомоги потерпілим заявив, що покищо нема можливости повністю оцінити шкоду, спричинену стихійним лихом. Він звернувся до уряду з просьбою виділити матеріяльну допомогу жертвам повені.

НА ПЕРЕГОВОРАХ МІЖ представниками Північної і Південної Кореї досягнуто згоди відносно обміну візитами членів родин, що були розділені в результаті Корейської війни 1950-53 років. Обі країни договорилися, що у вересні перших 300 осіб з кожної сторони відвідають свої родини, які проживають в іншій корейській державі.

ТЕРОРИСТИ ІРЛЯНДСЬКОЇ революційної армії підірвали з допомогою електронного апарату начинене вибуховими матеріялами авто. Вибух стався коло будинку поліції в місті Нюкесл, 25 миль від Белфасту. Двоє осіб поранені, пошкоджено кілька будинків. Через те, що працівники швидкої допомоги страйкують, лікарі прибули на місце вибуху досить пізно.

В ТЕЛЬ АВІВІ ВІДБУВСЯ похорон ізраїльського дипломата Альберта Атракчі, який був убитий у вівторок, 20-го серпня, в Каїрі. Єгипетський міністер туризму Ваґі Шинді, який перебуває з офіційною візитою в Ізраїлі, заявив, що його країна не пожаліє зусиль, щоб знайти вбивць. Дві досі невідомі терористичні групи „Єгипетська революція" і „Велика священна війна ісляму", що базуються в Єгипті, взяли на себе відповідальність за це вбивство.

У ТРАУРНИХ ЗБОРАХ, ЩО відбулися у столиці Філіппін Манілі у зв'язку з другою річницею вбивства лідера опозиції Беніньо Акіно, взяло участь біля 55,000 осіб. Завдяки прийнятим урядом надзвичайним заходам безпеки демонстрація і мітинг прихильників Б. Акіно відбулися без інцидентів. Відбулося також відкриття пам'ятника Б. Акіно.

УРЯД ТУНІСУ НАКАЗАВ залишити країну 253-ом лівійським громадянам, у тому числі і дипломатам. Цей захід є відповіддю на недавнє виселення з Лівії понад 20,000 туніських робітників. Туніське пресове агентство повідомило, що багато з висланих лівійців займалися в Тунісі терористичними актами, диверсіями, що являло собою загрозу безпеки Тунісу. В той же час Лівія не вислала турецьких, мароккaнських та палестинських робітників, тобто громадян тих країн, з якими у лівійського лідера Муаммара Каддафі є добрі відносини.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СССР Едуард Шеварднадзе двічі зустрінеться у вересні з державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом — 25-го вересня у Ню Йорку і 27-го вересня у Вашінгтоні. Совєтський міністер закордонних справ прибуде до ЗСА з першою офіційною візитою, щоб взяти участь у відкритті сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

ІНТЕНСИВНА АРТИЛЕРІЙСЬКА канонада сколихнула в середу, 21-го серпня, Бейрут після чергового короткотривалого періоду припинення вогню між християнською і мусулманською міліціями. За повідомленням поліції 15 осіб були вбиті і 83 поранені. За останні три дні в результаті міжусобиць загинуло 93 особи, знищено або пошкоджено багато будинків, авт. Раніше понад 30 осіб загинуло від бомб в Тріполі.

ДО ГРЕЦІЇ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ з соціялістичним урядом несподівано прибув верховний командуючий силами НАТО генерал Бернард Роджерс. Речник грецького уряду заявив, що Б. Роджерс прибув сюди з власної ініціятиви і після зустрічів з прем'єр-міністром Греції Андреасом Папандреу і військовим керівництвом буде опубліковано рапорт про результати переговорів.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ ЗАХІДНІ дипломати, акредитовані в столиці Пакістану Ісламабаді, совєтські війська почали велику офензиву у південносхідній афганській провінції Пактія. На цей раз їх метою є місто Хост, розташоване 100 миль від Кабулю, поряд з пакістанським кордоном.

В АМЕРИЦІ

ТЕЛЕФОНІЧНА І ТЕЛЕГРАФНА компанія АТТ повідомила, що вона незабаром звільнить приблизно 24,000 своїх службовців, що затруднені тепер у відділі інформаційної системи, компютерів і бизнесової комунікації. Голова інформаційної системи Роберт Аллен сказав, що скорочення штатів потрібне для зменшення видатків і збільшення прибутків компанії та що це заощадить АТТ один більйон долярів річно й цим причиниться до того, що компанія зможе запропонувати своїм клієнтам вигідніші ціни за свою обслугу. Звільнення персоналу передбачалось тоді, коли запало рішення Верховного Суду розділити конґльомерат АТТ на менші компанії.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена закликала 21-го серпня білий уряд Південної Африки закінчити його расову політику шляхом переговорів з чорними лідерами країни. Два дні після гострої критики найбільшого опонента апартаїду єпископа Дезмонда Туту за бойкотування переговорів між релігійними провідниками і президентом Південної Африки Пітера Боти, речник Білого Дому Леррі Спікс повідомив, що американський Уряд заявив, що нікого не можна оминути в переговорах про швидке закінчення апартеїду. Уряд Південної Африки, сказав Л. Спікс, мусить ясно й недвозначно сказати, що він буде обговорювати під час переговорів, і почати їх чимскорше.

МЕКС ГЮҐЕЛЬ, КОЛИШНІЙ заступник директора Сі-Ай-Ей, повідомив у середу, 21-го серпня, що він створює крайову політичну організацію, метою якої буде стреміти до того, щоб республіканці були невтральними в змаганнях кандидатів на президента Америки у передвиборах. Він категорично заперечив чутки про те, що він робитиме заходи, щоб не допустити до скорого, передчасного, на його погляд зголошення на номінацію віцепрезидента Джорджа Буша. М. Гюґель, нюгемпширський консервативний лідер і підприємець, сказав, що його ціль — тримати в центрі уваги країни схвалення і проведення в життя програм президента Роналда Регена, а не на питанні — хто буде наступним президентом країни. Він повідомив, що його група з 750,000-доляровим бюджетом, зорганізує свої відділи у 15-ох стейтах, де вже почалася жвава діяльність у зв'язку з президентськими виборами 1988 року.

ЧАСОПИС „КРИЩЕН САЄНС МОНІТОР" має конституційне право звільняти з праці своїх службовців-лезбіянок, які відмовляються брати участь у лікуванні," яке зарядила Церква. Таким було рішення Верховного Суду в Массачусетс у справі звільненої з праці в „Крищен Саєнс Монітор" Крістін Медсен в січні 1982 року після того, як вона призналась, що вона — лезбіянка, але заперечувала закиди свого працедавця, що вона хотіла втягнути в лезбійські стосунки дружину менаджера часопису, що вона ходила на зустрічі з гомосексуалістами і вступила в „лезбійський шлюб". Суддя Джозеф Нолан в рішенні сказав, що газета ця, видавцем якої є Перша Церква Христової Науки, дотримувалася у своєму рішенні про звільнення К. Медсен прийнятих цією установою правил, що „тільки члени Церкви" можуть бути затруднені на працю. Тому рішення про її звільнення з уваги на її статеві уподобання є релігійного порядку і зроблене Церквою, що є її працедавцем.

13-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ Ілля Гуревич, що кілька років тому приїхав із батьками із Совєтського Союзу і тепер мешкає в Ворчестері, Масс., вийшов переможцем в світових чемпіонатах шахістів для юнаків 14 років і нижче, і йому надано звання міжнародного майстра. І. Гуревича підготовляв до чемпіонату гросмайстер Леонід Шамковіч.

МІЖ СТЕЙТАМИ НЮ ЙОРК і Ню Джерзі відбувається чим далі запальніша суперечка за „Либерті Айленд" і статую Свободи. До цих пір власником острова і статуї на ньому безспірно вважався стейт Ню Йорк, в скарбницю якого йшли великі прибутки від тисяч туристів зі всього світу, що відвідували острів. На початку цього року, виявилося, що острів властиво належить до Ню Джерзі. І розгорілася „війна" за нього між двома стейтами, яку зробив зусилля припинити губернатор Ню Йорку Маріо Квомо таким компромісом: він запропонував, щоб статуя Свободи перейшла в юрисдикцію Федерального Уряду, бож „ця статуя належить всім американцям", а дохід з туризму слід використовувати на утримання і опіку острова і статуї. З цією пропозицією М. Квомо звернувся до губернатора Ню Джерзі Томаса Кейна. Відповідь цього останнього ще невідома.

ГУБЕРНАТОР НЮ ДЖЕРЗІ Томас Кейн заявив 20-го серпня ц.р., що він підпише закон, яким його стейт відкличе публічні інвестиції у підприємствах, які мають економічні зв'язки з Південною Африкою, на знак протесту проти політику уряду Південної Африканської Республіки у відношенні до негритянського населення. Цей закон буде коштувати стейт Ню Джерзі 2 більйони долярів в інвестиціях, але губернатор вважає, що не можна бездільно приглядатися тому, як далі процвітає політика расизму.

Справи Південно-Африканської Республіки набирають розголосу

Вашінгтон. — Два баптистські священики, колишній кандидат на президента ЗСА Джессі Джексон і лідер „Моральної більшости" Джеррі Фолвелл, обмінялися у середу, 21-го серпня, думками про становище у Південній Африці у телевізійній програмі „Добрий ранок, Америко!"

Оба священики обвинувачували один одного в расизмі, непослідовности. Дж. Фолвелл, який повернувся з поїздки по Південній Африці, сказав, що економічні санкції проти Південно-Африканської Республіки або приведуть до анархії в цій країні, або зроблять її ще одним совєтським сателітом на африканському континенті. „Я в тій же мірі засуджую несправедливість у ПАР, як і несправедливість у будь-якій іншій чорній африканській країні, а також інші форми несправедливости, які ми спостерігаємо у Совєтському Союзі, червоному Китаї, на Кубі та в інших країнах. І все ж таки я вважаю, що ми повинні вирізати ракову пухлину, не вбиваючи пацієнта, — заявив Фолвелл. — Мені дуже жаль, — додав він, — що брат Джексон вважає всіх білих поганими людьми".

„Брат Фолвелл, — сказав у слові-відповіді Дж. Джексон, — нарешті знайшов меншість, яку він готовий захищати. Але чомусь йому не приходить на думку захищати національні меншості у власній країні. Він був прихильником апартаїду в південних стейтах Америки, поки там апартаїд не був знищений. Тепер він захищає апартаїд у Південній Африці. Якщо його дійсно так турбує доля чорних дітей, нехай він займеться ними у своєму рідному місті Лінчбурґу, у стейті Вірджінія."

Полеміка привернула велику увагу, але складається враження, що багато людей, в тому числі відомі політичні і громадські діячі, не поділяють думок Фолвелла. Мейор Ню Йорку Едвард Кач, наприклад, порівняв недавню поїздку Фолвелла до ПАР з поїздкою відомого американського летуна Ліндберґа в нацистську Німеччину, яка дещо погіршила репутацію Ліндберґа.

Губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн закликав припинити будь-які форми вкладення капіталів в економіку Південно-Африканської Республіки і обіцяв заборонити фінансування 2-більйонового пенсійного фонду для компаній Ню Джерзі, які не порвали зв'язків з ПАР.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ВИЯВИЛИ ХВОРОБУ АІДС

Сочі, СССР. — Головний лікар санаторії ім. Орджонікідзе в Сочі Леонід Філатов заявив, що патологічний синдром імунної недостатности (АІДС) став у Совєтському Союзі серйозною проблемою і совєтські лікарі зайняті пошуками ліків проти цієї страшної хвороби.

„Я зустрівся з кількома випадками захворювання АІДС. Це, звичайно, велика і дуже важка проблема", — сказав Л. Філатов, як інформує совєтська преса.

Він заявив, що, на думку деяких совєтських лікарів, однією з причин захворювання АІДС можуть бути мішані шлюби між представниками різних рас і національностей. „Мішані шлюби здатні викликати генетичні мутації. Ми вивчаємо і таку можливість", — сказав Філатов журналістам.

Досі Москва лише побічно натякала на наявність випадків захворювання АІДС у Совєтському Союзі.

У серії статтей, що появилися в совєтській пресі напередодні міжнародного фестивалю молоді, розповідалося, що хвороба АІДС „перетворилася в серйозну медичну проблему на Заході".

Совєтські громадяни вважають, що статті, які появилися в газетах, були свого роду попередженням для совєтської молоді не вступати в інтимні відносини з закордонними гостями фестивалю, особливо з членами делеґації Данії, в яку входили 40 гомосексуалістів.

„Небезпека захворювання АІДС була головною проблемою і турботою господарів фестивалю", — сказав один совєтський громадянин.

Совєтська преса обвинувачує в розповсюдженні АІДС головним чином гомосексуалістів і наркоманів, факт існування яких у Совєтському Союзі ніколи не признавався відкрито.

Західні спеціялісти дотримуються думки, що АІДС викликається вірусом, який передається від хворого до здорового статевим шляхом або при переливанні крови, взятої у хворого донора.

Центр контролі над захворюваннями в Атланті повідомив, що на 12-го серпня в ЗСА зареєстровано 12,408 випадків захворювання АІДС, з яких, 6,212 закінчилися смертю.

Р. Реґен накладе вето на законопроєкт про санкції

Санта Барбара, Каліф. — З джерел, близьких до Білого Дому, стало відомо, що президент Роналд Реґен має намір накласти вето на законопроєкт про економічні санкції проти Південно-Африканської Республіки, але він плянує певні заходи, які в тій чи іншій мірі зачеплять інтереси уряду ПАР.

Р. Реґен, безперечно, накладе вето на ту статтю прийнятого Палатою Репрезентантів законопроєкту, яка передбачає обмеження американських капіталовкладень в ПАР. На думку Президента, цей захід зробить негритянській більшості ПАР велику шкоду. Багато підприємств цієї країни будуть змушені звільнити з праці тисячі робітників, не лише чорних громадян ПАР, але й еміґрантів зі сусідніх африканських держав.

Однак вважають, що Р. Реґен накладе заборону на продаж компюторів тим урядовим агентствам ПАР, які здійснюють політику апартеїду, наприклад, поліції.

Президент не сказав про свої наміри, але критикував Палату Репрезентантів, яка прийняла законопроєкт про санкції, і Сенат, готовий прийняти подібний законопроєкт 9-го вересня, після вакацій.

Представники Білого Дому критикують і уряд ПАР, який відмовляється почати переговори з негритянськими лідерами. Речник Білого Дому Леррі Спікс сказав журналістам: „Уряд Південної Африки повинен сказати, коли він почне діялог з негритянською опозицією і які конкретні кроки він збирається зробити".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли поверзеться тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагічна країна

Ливан на Близькому Сході не має навіть трьох мільйонів мешканців і територією — менший за стейт Коннектикат. Ще розмірно недавно бо яких є років тому, Ливан був одною з туристичних атракцій. Колись — Ливан — французька колонія, у 1920 році проголосив свою державну незалежність, але був ще під французькою „протекційною" адміністрацією до 1946 року, коли-то Франція відкликала відтіль своїх останніх вояків. Нещастям для Ливану став вибір його території на осідок революційно-підпільної арабської Палестинської Визвольної Організації, яка переводила відтіль терористичні наскоки проти сусіднього Ізраїля. Ізраїль почав бомбардувати палестинські станиці в Ливані. Спершу сусідня Сирія виступала як посередник у конфліктах між двома віровизнаневими групами населення Ливану: християнами і мусулманами, але щораз гостріша боротьба цих двох груп підсилила амбіцію Сирії перетворити Ливан у сферу своїх „впливів".

За традицією — президентом Ливанської республіки був християнин, прем'єром-мусулманин. Але обидва були синами цієї самої арабської раси. Зчасом суперечки між цими двома релігійними групами перетворились в ненавість. Від кругло десяти років йде у Ливані громадянська війна, яка в очах Заходу, де давно вже запанувала повна релігійна толеранція, стала диковиною. Єдина Ірляндія нагадує ще дещо цей анахронізм з часу середньовіччя. Але в Ірляндії йдеться ще про проблему з'єдинення двох поділених частин країни і про ролю Великобританії, яка, — в очах південних ірляндців — є збройним окупантом Північної Ірляндії. І в Ірляндії революційно-підпільна організація південних католицьких меншканців є поза законом і протестантська міліція Північної Ірляндії також нелеґальна. Зате в Ливані існують насправді „приватні" армії християн і мусулман і досі всі спроби покласти край тамошній громадянській війні не мали успіху.

За урядування Д.Д. Айзенгавера Америка вислала була до Ливану контингент морської піхоти, який завів порядок і привернув мир у Ливані. Коли ж президент Реґен наслідував Айзенгавера і в порозумінні з Францією та Італією включив контингент американської морської піхоти до міжнародного війська, висланого до Ливану за згодою тамошнього уряду задля заведення там миру, то тамошні мусулманські терористи повели супроти миролюбних американців і французів атаки за взором японських самогубних пілотів з початкових років американсько-японської віни. Тоді японські пілоти свідомо скеровували свої навантажені бомбами літаки на чердаки американських кораблів і гинули у вибухах, які водночас затоплювали кораблі. Тепер, докладно 1-го квітня 1983 року навантажене динамітом вантажне авто ливанських мусулман вдерлося вночі до головної кватири американського десанту у Бейруті і згинуло тоді 241 американських вояків. У подібній атаці згинуло 58 французів. Америка, Франція й Італія ствердили, що їх мирова місія не вдалася і відкликали з Ливану свої війська. Але це не стало гаслом до внутрішнього замирення. Навпаки, розпочалися якісь макабричні перегони між християнською і мусулманською військовими організаціями у взаємному винищуванні чи-то у вуличних боях, в обстрілюванні гарматами обосторонніх дільниць, чи у висланні одні проти одних отаких навантажених динамітом автомобілів, які, вибухаючи, вбивають десятки невинних безборонних мешканців, чоловіків, жінок і дітей, та сотні інших висилають до переповнених шпиталів.

В останніх двох тижнях буквально щоденно терористичні замахи дають всій міжнародній пресі матеріял до поміщування отаких в Ливані страхітливих вісток на своїх перших сторінках. Президент Ливану Ґамаєль, християнин, брат вбитого в атентаті президента Башіра Ґамаєля, та мусулманський прем'єр Рашід Карамі не всилі запанувати над ситуацією, яка вихопилася з-під їх контролі. Деякі знавці тамошніх відносин твердять, що в тій хронічній братовбивчій громадянській війні загине самостійна Ливанська держава і здійсниться мрія Сирії стати „великою" коштом Ливану. Але Сирія — найбільший ворог Ізраїля і союзник Москви. Тому, коли б таке сталося, це буде початком нового кривавого заколоту в отій нещасній частині світу.

М.С.

ҐОРБАЧОВ І ОРГАНИ КҐБ

Оцінюючи сучасне становище в СССР після приходу до влади Ґорбачова, західні політики та журналісти не беруть до уваги цілого ряду реальних фактів, що формують життя в СССР, насамперед основної бази, на якій совєтський режим спирається — органів служби безпеки. Вони сьогодні мають назву КҐБ, за Сталіна — НКВД чи ҐПУ, а за часів Леніна — ЧеКа. Та справа не в назві, а в ролі, яку ці совєтські органи безпеки здійснюють в совєтській системі. Мабуть, ніхто не заперечить, що без цього терористичного апарату навряд чи совєтська система взагалі існувала б дотепер. Послаблення органів безпеки за Хрущова майже автоматично привело до послаблення системи, зміцнення опозиційних рухів, своєрідної лібералізації системи, продовження чого було б подважило цілу будову імперії.

І це теж була одна з головних причин, чому Хрущова усунули, і протягом „панування" Брежнєва повернули до методів неосталінізму, правда без масового терору. Саме за часів Брежнєва без великого розголосу прийшло до реорганізації совєтської служби безпеки, вчиненої її довголітнім шефом Андроповим. Після посталінської кризи цієї служби безпеки, вона за часів Брежнєва набрала нової ударної сили, що й виявилося насамперед в ліквідації опозиційних течій та в зміцненні її впливу на всі ділянки совєтського життя.

Ці поважні „досягнення" органів КҐБ під „мудрим" керівництвом Андропова привели до зміцнення її політичного впливу. Андропов стає членом Політбюра, а згодом, вперше в історії СССР, він, як керівник органів служби безпеки, стає генеральним секретарем ЦК КПСС і „президентом" СССР. Треба при тому підкреслити, що ні за Леніна, ні за Сталіна, совєтські органи служби безпеки такої ролі не відігравали. ЧеКа було подпорядковане керівництву партії, як рівнож і НКВД чи ҐПУ за часів Сталіна. Прагнучи не допустити органів безпеки до надто великих впливів, Сталін час від часу ліквідував їх керівників. І лише останній з них Берія втримався на своєму пості довший час, проте не надовго пережив Сталіна. „Колективне керівництво" зліквідувало його після того, як він хотів досягнути того, чого досягнув згодом його спадкоємець Андропов, тобто політичної влади в СССР. Але Берія був тоді ще надто яскравим символом сталінської деспотії. Страх перед відродженням цієї деспотії в особі Берії згуртував проти нього усе „колективне керівництво", не зважаючи на те, що і в ньому йшли завзяті бої за владу, які згодом закінчилися перемогою ліберального крила з Хрущовим на чолі.

За часів Хрущова пороблено ряд заходів, щоб орган КҐБ повністю підпорядкувати партійній контролі. Але для здійснення такого пляну треба було основних змін в самій совєтській системі, лібералізації цієї системи, економічних та політичних реформ. Хрущов на свій хаотичний лад почав чимало з цього здійснювати, але швидко, вже в другій половині його володіння виявилося, що неосталіністи, стурбовані долею імперії, майже цілком сторпедували цей хрущовський курс, а згодом усунули і його й повернули до „клясичних" методів володіння в СССР, в яких завжди головну ролю відігравав терористичний апарат. Тож за часів Брежнєва знову совєтські органи безпеки починають набирати передової ролі. Без них не можна було завести „порядку", розгромити опозиційно-ліберальні тенденції. За часів Сталіна впливи органів терору „нормалізувалися" чистками в цих органах, зокрема ліквідацією їх керівників.

За часів Брежнєва цього не можна було робити, бо Брежнєв був радше висуванцем „колективного неосталінського керівництва", не мав прероґатив диктатора. Не диво, отже, що позиції Андропова, як керівника головної опори влади, посилювалися, і він врешті став генеральним секретарем КПСС та „президентом" СССР, як спадкоємець Брежнєва. І хоч, в наслідок недуги, йому не прийшлося довго здійснювати цю владу, — можливо за інших, сприятливіших для Андропова умов, ми були б свідками росту нового диктатора в СССР, — то за час свого короткого володіння Андропов дуже зміцнив позиції органів безпеки, а в Політбюро і в ЦК він ввів ряд своїх людей. За короткотривалого періоду володіння Черненка позиції КҐБ у верхівці Кремля не зростали.

На Заході подекуди дехто дивується „блискавичній кар'єрі" Ґорбачова. Забувають при тому, що він свою кар'єру завдячує саме Андропову, який витягнув його із ставропільської провінції і включив у кремлівську керівну верхівку. Дотепер ближче невідома роля Ґорбачова у системі органів КҐБ. В кожному разі протекція Андропова була головною підставою його „блискавичної кар'єри". Прийшовши до влади, Ґорбачов не лише почав переводити „реформи" за допомогою „указів", що їх у свій час започаткував був Андропов, а й людям з КҐБ почав надавати головну ролю в кремлівському керівництві.

Тепер у Політбюрі тверде місце займають такі каґебісти, як керівник КҐБ Чебріков та азербайджанський каґебіст Алієв, обидва висуванці Андропова, як і третій каґебіст в ранзі генерала, грузин Шеварднадзе, який уже за часів Ґорбачова

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ненависть до чужих і своїх

Дивні є дороги вияву людських почувань. Так важко їх не один раз збагнути і так важко часом виправдати чому саме так, а не інакше вони проявляються.

Бо ненависть до ворога може бути оправдана і зрозуміла, хоча з християнської точки зору, вона не повинна взагалі мати місця.

Але чим пояснити так само сильну ненависть, яка показується у відношенні до близьких, до земляків до братів по-крові? І надиво, трапляється, і ми це добре знаємо, що ця ненависть до близьких може бути сильніша від неприхильних почувань до ворога.

Такі думки насуваються нам, коли стільки доказів цієї ненависти знаходимо у вістках на сторінках нашої преси.

— Ось шіїти вбили свого політичного і духового провідника таки у своїй святині, за те, що він хотів привести мир та договоритися з урядом Індії.

— Ось у Ливані після засади „око за око, зуб за зуб" кидають одні на одних бомби, від яких гинуть десятки невинних людей — земляків.

— Ось в Ірляндії не вгавають терористичні атаки серед ірляндців, яких ділить лише різниця релігійних переконань.

— Ось у Нікараґуа різниця політичних поглядів постійно дає причини до братовбивчої війни.

Таких і подібних випадків можна нарахувати дуже багато і в принципі цю ненависть до близьких собі по-крові людей викликає різниця політичних або релігійних тереконань.

Але чим виправдати і пояснити прояви такої ненависти серед малої частини одного народу, що має спільних політичних ворогів та спільне одне велике бажання здобути свою незалежність?

Одне щастя від Бога, що сьогодні вона не сягає так далеко, як колись, до братовбивства і взаємної зради. Але тепер вона воює словом і пером. І ми постійно зустрічаємо на сторінках частини нашої преси докази такої незрозумілої ненависти до своїх друзів, яким закидається різні громадські „гріхи", опортунізм, а навіть національну зраду, послуговуючись видуманими і неправдивими історіями.

Іноді, коли приглянутися ближче, все це видається таким маловажним, дрібним, несуттєвим, що невідомо чи треба нам із-за цього плакати чи сміятися.

Ось саме в останніх днях читаємо про такий доказ особливих „почувань" до своїх близьких братів по-крові. Провідник однієї нашої групи заявив, що його члени не можуть взяти участи в нараді підготови найважливішої нашої річниці, де включені усі представники громади, та Церков тому що... нарада відбувалася у приміщенні організації — „несимпатичної" для цієї групи. Чи справді треба аж в такий екстремний спосіб показувати свою нехіть до тих, які говорять однією ж і цією самою мовою і яким одна і ця сама справа найближча серцю?

Дійсно, дивні є дороги вияву людських почувань.. людської поведінки.

О—КА

Михайло Бажанський

„ПЛИВЕ — ШУМИТЬ РІКА"

Так назвала свою нову книжку письменниця Марія Адріяна Кейван. Авторка на тлі воєнних подій 1939-1945 років розвинула дуже цікаву повість свого власного життя. Головною особою повісти є Мар'яна, ім'я, яке складене з двох імен авторки. Свою життьову дорогу назвала „Пливе — шумить ріка". Назва віддає її філософські роздумування над подіями, які трапилися на тому шляху, в ті макабричні часи. В повісті проведена параделя між течією ріки і уосібленням з життям. Уподібнення доведене доказами досить вдало. На тому тлі виведене середовище, чи краще середовища її приватнього життя, дитячі роки на селі, університетське-студентське, лікарське і політично-громадське. Найбільше місце віддано лікарні на Покутті, в місті, яке авторка промовчує і житті на селі, в якому народилася, назву якого також не подає, хоч інші топографічні місцевості, як Варшава, Познань, мають той привілей бути названими. В тому мільє відограються певні події побутового, політичного а також історичного значення. Згадують переслідування польської поліції, всяких інших адміністративних урядів, шкільних, релігійних та медичних. Існував гнет і давив там, де тільки можна було придушити національний зрив українського населення на українській землі. Згадано також і про пацифікацію.

Одначе головна дія і праця — це лікарня і лікарська практика. Тільки в межах тих, від початку до кінця, її основне зацікавлення, бо Мар'яна лікарка і ця її професія дорогою для неї, любою і шанованою, хоч пізніше, як читач довідається із її дальшого оповідання, по десяти роках стає її найбільшою турботою, бо вона із-за різних старих пересудів, не може практикувати як лікар. В повісті не поминено життя за чужих окупацій, совєтської та німецької. Часто також в розповідях авторка повертається до минулого, свого власного, батьків і близьких знайомих. В розповідях не щадить докорів в сторону окупантів. Малює чудові картини спротиву, фізичного і духово-морального. У вчинках, в думках і у високоідейних замірах її персонажів. Бо дух покорити не можна. Високо ставить такі постаті, які віддають своє життя за ідею визволення. Всі шари українських свідомих людей у неї змальовані додатньо.

Це власне і є найбільшою заслугою авторки. Треба про це писати, треба про це говорити, треба пригадувати читачеві. Щоб не забули нові покоління. Терпіння прожиті в боротьбі за свободу України є дорогоцінними перлами і мають бути виведені якнайкраще для прикладу гідного до наслідування. Патріотичний мотив домінує в українських жителів над появою втікачів з Варшави на вулицях покутського міста. При тому багато роздумів над долею України при розвалі Польщі. Прекрасні картини трагедій за часів совєтського режиму. Особливо авторку Мар'яну полонить ріка, яка де-не-де переходить у символ „потоку життя" і переливається у „хвилі життя". Переплітається з її власною філософією та ремінісценціями її персонажів. Окремо можна згадати, що українська мова в неї — це основа буття, це рупор, ідея і синтеза української людини. Це джерело сили, що держить націю при житті. Не треба бути літературним Шерлоком Голмсом, щоб устійнити її зв'язок з героїнею повісти. Мар'яна, це автор, отже це біографічна повість. Зрештою, вона сама і до цього признається: „закінчився один розділ тієї цікавої та складної книги, якої є і автором і героїнею". (ст. 98). На 16-му розділі частини „Над рікою" кінчається оповідання про життя Мар'яни на терені рідних земель і вона вже одружена подалася в дорогу на Захід. На ст. 181-ій починається нове оповідання вже „За океаном", що датується початком 1950 року. Читач запитає, а що сталося з Мар'яною до того часу, за тих п'ять років? Про які в цій книзі тільки кількома рядками де-не-де сказано, але немає присвяченого окремого розділу. Автор цієї рецензії відсилає читача до її попередньої книжки „Карвендель", де знайде відповідь на поставлене питання.

За океаном в такому самому хронологічному порядку, в такому самому літературному стилі продовжується оповідання з різними пригодами, зустрічами, розмовами, в яких авторка дуже ельоквентно займає становища до всіх проблем, людських химер і громадян, з якими її треба було зустрічатися. Міцно держиться своїх строгих поглядів, картає за недоліки, вихваляє гідну поставу своїх персонажів. Уже менше можна знайти розмови про страхіття, про висилання на Сибір, про „вирізування українські села" Польською Армією Крайовою, (ст. 170), і взагалі її психічне сприймання війни та чорний ринок. Тут знов

(Закінчення на стор. 3)

Михайло Качалуба

У 37-річчя смерти Л. Мосендза

Цікавий і дуже симпатичний гурток української молоді з діяспори під проводом проф. Петра П. Гоя, подорожуючи „Стежками батьків", загостив 31-го липня ц.р. до Швайцарії, точніше до села Бльоне над Монтре, щоб поклонитися і помолитися над могилою Леоніда Мосендза.

Саме цього року 13-го жовтня минає 37 років від смерти одного з найкращих синів України, поета, письменника, науковця, а передусім щирого патріота-націоналіста Леоніда Мосендза. Пригадаймо собі дещо про нього:

Леонід Мосендз народився 20-го вересня 1897 року в Могилеві, Подільського району. Батько його Марко Мосендз — місцевий службовець, мати Марія з Лясковців, дочка лісничого в Костополі на Волині. В 1915 році Мосендз кінчить учительську семінарію у Вінниці. Змобілізований до царської армії, в 1918 році, при світанні нашої волі й нашої державности, Мосендз переходить до армії УНР. З нею він переживає в боротьбі всі етапи аж до інтернування поляками. Потім дістається до Чехо-Словаччини. Тут приготовляється і здає з відзначенням матуру, а потім кінчить технологічний відділ Української Господарської Академії у Подєбрадах. Тут він багато науково працює, при цьому не занедбуючи писання поезії та прози. Від 1937 року до березня 1939 року працює вчителем в Українській Торговельній Школі в Хусті. В березні 1939 року відступає з цілою своєю школою перед мадярською військовою навалою на Словаччину. Словацька влада позволяє на дальше існування цієї школи в Братиславі. Мосендз з питомим собі ентузіязмом, веде своїх учнів в научному і національному дусі аж до

(Закінчення на стор. 4)

Хведь Прочуханець

ЯК МЕНЕ ВЧИЛИ ГАЗЕТНОЇ ГРАМОТИ

Уже змалку я любив читати газети. Бувало, вернуться батьки з міста з ярмарку, а я вже верчусь і коло мами, щоб якнайскорше виниганити цукерків, і біля тата, щоб витягнув з кишені та дав мені газету.

Як досі пам'ятаю, найпильніше читав я відомості з Абісинії, яка тоді геройсько боронилась перед військами дуче Муссоліні. Я був по стороні абісинських захисників своєї батьківщини і разом з ними боляче переживав їхні поразки.

Очевидно, ніхто мене тоді не вчив як треба читати газету, а таке питання мені — дитині й в голову не могло б залізти. Ані тоді, ані далеко пізніше я не думав, що взагалі може виринути таке питання.

Йшли роки, я підріс, але тяга до газет у мене не меншала. Прийшов час, коли скінчилися батькові газети, а появилися мої власні, куповані за свої гроші і я весь час самотужки пробивався через хащі газетних інформацій.

Але прийшов час, коли питання: як читати газету, стало передо мною віч-на-віч, а обійти його тоді аж ніяк не було можна. Склалося так, що мені прийшлося кілька місяців перебувати на Совєтській Україні. Першого дня, за привичкою, купив я в кіоску щоденник „Радянська Україна" і за ранішнім чаєм хотів його переглянути. Чай випив я зі смаком, але перегляд скінчив із несмаком. Правду кажучи, то переглядати газету я не закінчив, а попросту перервав. Бо що візьмусь за якусь коротшу статтю (довжелезні я стихійно обминав) і зараз перериваю, бо мене відкилає або не говорення про головне, або прямо забріханність, або лайливість замість мериторичної полеміки. Но, а крім цього добивав той жахливий газетно-пропагандивний жаргон. Я подумав собі, що потрапив на невдалий для газети день, адже не всім все завжди вдається — філософствував я в користь газети.

Попробував ще раз наступного дня і наслідки були такі самі: чай випив — газету не прочитав. Тоді я вирішив експериментувати, тобто купувати інші газети. Як подумав, так і зробив, бо наступного дня купив вже „Робітничу газету". При тому я собі гадав, що в країні де робітнича кляса руководить державою, вона хоче знати, які є наслідки її керівництва. Цим разом я приготовив собі дві склянки чаю, бо мав намір прочитати ґрунтовно газету, що висказує думку власть „імущої" кляси, бож, подумалось мені, робітнича газета в державі миру і соціялізму, це щось таке, як, наприклад „Файнаншел Таймс" або „Вол Стріт Джорнал" в країнах загниваючого капіталізму. З чотирьох сторінок, що їх нараховувала газета, перечитав я тільки дві, по одній на кожну склянку чаю. З тієї лектури я довідався стільки ж, скільки довідався уже з вчорашнього номера „Радянської України", а іменно, що капіталізм від попереднього дня ще більше загнив, а цвітіння соціялізму обійняло ще дальші простори (певно до вчорашнього дня вони були ще цілинні — подумалось мені).

На наступний день попавсь мені в руки „Вечірній Київ" — газета що виходить у Києві в післяобідню пору. Думаю собі: отут то я вже буду мати одну приємність, бож у всіх країнах вечірні газети писані легшим стилем, поміщають коротші статті, до того трохи сенсацій, трохи розваг. Признаюсь зі смутком — мені не повезло. Правда, статті були коротші і на перший погляд не було в них такого принципіяльного підходу, як попередніх газетах, але інформаційний матеріял поданий там був ще більш скупо.

І тим разом також прийшлось мені заснути недоінформованим. Спалося мені погано, всю ніч снилися якісь кошмарні сни, що перекидали мене з одного боку на другий. Але надобре розбудив мене сон, у якому я мав складати вступний екзамен зі знання про сучасний світ і я знав, що на тому екзамені будуть питати про останні події в світі. Я був свідомий (уві сні), що той екзамен має для мене вирішальне значення, а також здавав собі справу з того, що через експерименти зі совєтськими газетами я зовсім необізнаний з останніми подіями в світі і що на екзамені я провалюсь.

Але я не провалився тільки тому, що цілковито пробудився. Я зовсім вибився зі сну. Надворі ще навіть не сіріло і я до ранку лежав, дивлячись в стелю і дякував Всевишньому, що ніхто мене сьогодні не примусить до складання будь-якого екзамену і до дальших експериментів з українською совєтською пресою.

Вранці, невиспаний, вийшов я на вулицю з твердою постановою навіть не глянути в сторону газетного кіоска. Але кіоск був завеликий, щоб його не запримітити. І я його запримітив, а крім того побачив, що на перших сторінках усіх розкладених там газет і часописів красується широкобровисте лице „товариша" Брежнєва. Мені вмить пригадалося, що вчора почався черговий історичний пленум ЦК партії. Добре склалося, подумав я собі, бо сьогодні в газетах буде тільки довжелезна промова вожля братніх народів і світового пролитаріяту та інші матеріяли з пленуму. Таким чином до ніякого експерименту не дійде, коли б я навіть дуже вперся.

Однак відійти від кіоска з порожніми руками якось мені не хотілось і я рішив купити „Спортивну газету", побачу думаю собі, хто кому тепер сильніше м'яч в ворота забиває. На Брежнєва, що і тут розмістився на першій сторінці, я зовсім не звернув уваги, бо це вже бездушний ритуал. Коли я взявся шукати вісток про останні спортивні події, виявилось, що на всіх вісьмох сторінках спортового часопису надруковано тільки промову „товариша" Брежнєва. Сьогодні ця спортивна газета подає інформації тільки з однієї спортової конкуренції — з акробатики, подумав я спокійно та подався до своїх зайнять.

Увечері зустрівся з добрим знайомим, людиною освіченою, мудрою та чесною, з якою можна було розмовляти, як то кажуть по-душам. Зустрілись ми в його квартирі. Весь просякнутий сумом, розповів я йому про свою хворобу, і безрадно звісив голову, не надіючись на будь-яку сенсовну пораду. А знайомий на то покотисто розреготався, лице його налилось кров'ю, а по щоках покотилися сльози радости.

Я остовпів, його сміх видався мені так не на місці, як сміх на тризні. Зі мною почало діятися щось невиразного і я нервово почав розглядатися за шапкою, щоб якнайскоріше звідти вийти без прощання і ніколи вже сюди не вернутись. Знайомий запримітив мій душевний стан, радісний настрій відлетів від нього миттю і він насильно

(Закінчення на стор. 4).

Караються, мучаться,
але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну".

Л. Лук'яненко

В обороні українських прав

У першому числі журналу „Український вісник", який вийшов у січні 1970 року в підпільному Самвидаві в Україні, появилася вістка, що в січні 1961 року був заарештований Іван Кандиба разом з іншими шістьма громадянами.

Іван Кандиба народився 7-го липня 1930 року в с. Стульно Влодавського повіту (теперішня Польща). У 1953 році закінчив юридичний факультет Львівського університету. Після закінчення навчання працював в органах юстиції Львова і Львівської области.

На підставі Самвидавних матеріялів в Україні знаємо, що Іван Кандиба, Лев Лук'яненко і ще кілька юристів висунули ідею створити на леґальній основі Українську Робітничо-Селянську Спілку (УРСС), яка мала стояти на ґрунті марксизму. Завданням Спілки було піднести питання, згідно з Конституцією, про вилучення України зі складу Совєтського Союзу. З підпільних матеріялів виходить, що шістьох осіб тільки обговорювали справу організування Спілки і її завдання. Можна припускати, що вони почали робити формальні заходи перед урядовими чинниками, щоб залеґалізувати Українську Робітничо-Селянську Спілку як леґальну організацію. Цей задум КҐБ розцінило як „державну зраду" і всі 6 юристів були заарештовані. У травні відбувся таємний суд в будинку КҐБ і 20-го травня 1961 року оголощено вирок: Івана Кандибу засуджено на 15 років таборів суворого режиму, а Левка Лук'яненка на кару смерти, що її пізніше замінено на 15-річне ув'язнення.

Ми живемо у вільному світі, в демократичному суспільстві. Багато з нас жило під совєтською системою, знаємо совєтські відносини і безоглядну диктатуру, однак тяжко повірити, що тільки за саму висловлену думку, за ідею створити і залеґалізувати Спілку люди отримали по 15 років тюрми, а Лук'яненко — кару смерти. А скільки західніх обивателів може беззастережно повірити, що таке діється в московській імперії? Всі лібералі назвуть це фальшивою пропаґандою, а багато людей будуть сумніватися щодо таких жорстоких судових вироків за таку „провину" як висловлення думки, яка навіть не суперечить з конституційним правом.

Іван Кандиба

Іван Кандиба відбув повний термін свого вироку, був звільнений у січні 1976 року і повернувся до Львова.

З книжки „Українська Гельсінкська Група", де поміщені Самвидавні матеріяли, довідуємося, що Івана Кандибу було „направлено жити в с. Постомити Львівської обл., де спочатку працював на ремонті електропобутових приладів, а згодом кочегаром. Перебував під постійним адміністративним наглядом. У березні 1981 року був заарештований, а в липні того ж року засуджений на 10 років ув'язнення і 5 років заслання. Ув'язнення відбував у таборі ч. 36-1 в Пермській обл."

У с. Пустомити І. Кандиба був під постійним наглядом міліції, йому не дозволяли віддалятися з села, а також зустрічатися зі своїми знайомими. Це був домашній арешт, який тривав понад два роки. КҐБ постійно шантажувало його, вимагаючи „покаянної заяви", від чого він рішуче відмовлявся. Старався про виїзд з СССР, з тюрми народів. Через два роки йому відмовили виїзду. Як кочегар працював менше року: його звільнили з праці після того, як він втретє відмовився підписати „покаянну заяву". Намовляли рідного брата, щоб він вплинув на Івана, але це нічого не помогло. Іван Кандиба не зійшов зі шляху, який намітив собі: треба боротися, а навіть згинути, щоб могли вільно жити інші. Під час домашнього арешту він все таки знайшов можливість бути співавтором усіх тогочасних документів Гельсінкської групи і ставив свій підпис. Капітан КҐБ Поліщук домагався покаянної заяви, вимагав, щоб І. Кандиба виступив з членства УГГ, але Іван і тим разом відмовився. Нагляд над ним продовжили знову на 6 місяців, а коли цей реченець минув, його продовжили ще на 6 місяців. І так І. Кандиба був під міліційним наглядом понад 5 років, поки його знову заарештували в Пустомитах 29-го березня 1981 року. В тому часі КҐБ переводило обшуки і арештувало багатьох українських культурних діячів у Львові, Києві та інших містах. І. Кандибу судили у Львові 21-24-го липня і засудили на 10 років табору особливого режиму і 5 років заслання. Після суду вивезли його до табору ч. 36-1 в Пермській області.

Тут слід згадати, що Іван Кандиба у січні 1979 року написав заяву голові Президії Верховної Ради СРСР, а копії цієї заяви вислав до Комісії Прав Людини при ОН, організації Міжнародна Амнестія, до адвокатської Міжнародної Асоціяції та ряду інших установ у вільному світі. І. Кандиба, сам здібний юрист, цю заяву обґрунтував конкретними фактами, цитатами з Конституції СССР і виявив усю забріханість московсько-комуністичної системи, нехтування елементарними правами людини та переслідування кожного свідомого українця, який не погоджується з русифікацією України та стає оборонцем рідної культури і мови. В заяві І. Кандиба пише, що їхня група правників лише виявила бажання леґальними засобами досягти відлучення України зі складу СССР згідно з 72-ою статтею Конституції СРСР, і це було причиною арештування їхньої групи. Коли на допитах КҐБ І. Кандиба протестував проти незаконного арештування і цитував статті конституції, то слідчі КҐБ відповіли: „Конституція СРСР існує для світу та для дурнів, а не для того, щоб користуватися нею реально...". У тій же заяві І. Кандиба описує методи, якими користується КҐБ: „Маючи у своїх руках всю повноту влади, КҐБ готове торгувати всім і продавати все, не гребуючи нічим. Якщо ти обплюєш себе та подібних собі за рахунок своєї совісти, переконань, поглядів, якщо ти продасиш себе, своїх друзів, або зрадиш їх, то за це КҐБ може зняти з тебе адміністративний нагляд, дозволити тобі жити, приміром у Львові... і обіцює інші блага тільки за те, щоб людина перестала бути собою, бути українським патріотом, забула рідну мову, а прийняла все, що є московське." Оскільки людина не скорюється перед всевладним КҐБ, тоді створюється штучне оскарження, підставляється фальшивих свідків, або стероризованих, а суд згори вже за усталеним вироком проголошує вирок до 15 років тюрми, або часто кару смерти.

Совєтський суд замість стояти на сторожі законного права, за описом І. Кандиби, нехтує Конституцією та повністю переходить на сторону сваволі і беззаконня. В такій системі, нема можливості самооборони, чи переслухання посторонніх свідків, які могли б ствердити правду, в тій системі все диктується згори і так має бути, як плянує всемогуча комуністична партія і КҐБ. Подібну систему КҐБ намагається прищепити в американському судівництві при допомозі своїх поплентачів. Наявний доказ того маємо з практики ОСІ, яка приймає фальшиві свідчення і документи, запропоновані орґанами КҐБ. З того можна зробити висновок, що КҐБ є всевладне не тільки в СССР, але свою владу хоче накинути і вільному світові, щоб такими ж методами карав українських патріотів, які не піддаються московському поневоленню.

Стійкість І. Кандиби повинна допомогти нам тут, у вільному світі, створити єдиний і міцний фронт, спрямувати нашу боротьбу на допомогу нескореному І. Кандибі та іншим українським патріотам.

З'їзд УЛТПА

Цього року Українське Лікарське Товариство Північної Америки відбуло свій з'їзд у Вашінґтоні. Він був з черги XXI конференцією делеґатів та XXV науковим семінарем.

З'їзд розпочався у четвер, 23-го травня, в готелі Капітал-Гілтон реєстрацією, а ввечері голова УЛТПА д-р Мирослав Коленський відкрив з'їзд офіційно, підкреслюючи його значення. Д-р Ігор Масник, господар з'їзду, привітав присутніх коротким словом. Д-р Роман Осінчук говорив про історію „Лікарського Вісника". Цілу п'ятницю і частину суботи виповнили наукові виклади. У викладах брали участь д-ри: Р. Дзьоба (хірургія), М. Грицеляк (дитяча клініка), В. Селезінка (очні недуги), В. Трухлий (жіночі недуги), І. Масник (досліди над опухами), О. Кульчик та Л. Кузьмак і Ю. Грицеляк (хірургія), О. Гаврилюк (імунологія), О. Жупник (туберкульоза), О. Балтарович (рентґенологія) В. Дячок (внутрішні недуги), П. Джуль (ухо, ніс, гортань), Ю. Трухлий (ортопедія), Т. Масон і В. М'ялковський (досліди над опухами); дентистика: О. Комарницький, Ю. Руденський, С. Штайн і А. Бровар. Виклади відбулись в більшості українською мовою.

Після спільного обіду пополудне було присвячено Загальним зборам, що їх відкрив голова товариства д-р М. Коленський. Він подав імена членів президії, а саме: доктори Р. Осінчук, А. Хрептовський, Надя Борух, В. М'ялковський, О. Жупник та І. Рудавський; предсідником зборів вибрано д-ра Степана Вороха, а секретарювали д-р Марія Грицеляк і мґр Марта Козицька.

Делеґати з'їзду схвалили одноголосно звіти поодиноких референтур, а на пропрезидію Головної Управи признали д-рові Павлові Джулеві почесне членство УЛТПА за його заслуги як головного редактора єдиного в світі україномовного „Лікарського Вісника".

Одною з головних точок нарад був вибір нової Головної Управи, до якої увійшли колеґи д-ри: Юрій Грицеляк — голова; Роман Дикун — голова-елект; Борис Верн, Степан Ворох та Надя Борух — заступники голови, Роман Козицький — секретар; Андрій Пундій — скарбник; Павло Джуль — редактор „Лікарського Вісника"; Роман Дачкевич — адміністратор „Вісника"; Павло Пундій — архівар; Мирон Іваницький — референт преси; Марія Грицеляк — референт англомовної преси; Андрій Бровар та Таїса Бровар — референти членства; Богодар Ворох — організаційний референт сходу; Роберт Дзьоба — організаційна референтка заходу; Юрій Стецик — організаційний референт Канади; Пилип Демус, Степан Павлинський та Василь Марчук — вільні члени. До Контрольної комісії ввійшли д-ри: М. Коленський, Мирослав Харкевич, В. Трухлий, а до Товариського суду д-ри: Степан Войтович, Петро Моцюк, Олександер Фаріон. Наукова комісія: д-ри Адріян Кецала, Ю. Грицеляк, Ігор Воєвідка, Василь Селезінка, Ярослав Бандура, Орест Комарницький. Не назначено ще членів видавничого фонду.

Після вибору Головної Управи вив'язалася жвава дискусія на церковно-релігійні та громадсько-політичні теми. Центральною точкою дискусії було 1000-ліття Хрищення України. Новобраний голова д-р Ю. Грицеляк подякував за довір'я та заявив, що до ведення кожної організації, чи то церковної, чи громадської, потрібно співпраці.

Цього самого дня під час вечері присутні члени т-ва й гості захоплювалися двома мистецькими виступами: д-р Іван Рудавський заімпонував силою свого голосу під фортепіяновий супровід д-ра Володимира Кассараби. Д-р І. Рудавський, ветеринарний лікар, і д-р Володимир Кассараба, лікар-рентґенолог, поза їхньою фаховою працею, є відомі українській громаді в Чикаго й далеко поза ним своїми мистецькими виступами, якими створюють особливо приємну атмосферу. Цим разом їх обох присутні, вставши з місць, нагородили щедрими оваціями, як признання за їхню довголітню працю на полі співу і музики.

Другою атракцією був виступ вокального ансамблю „Намисто" з Вашінґтону, що проспівав ряд нових пісень і цим збагатив мистецьку частину вечора, що ним проводив навесело д-р П. Джуль.

У суботу до обіду відбувалися ще наукові виклади, а після обіду присутні взяли участь у ділових нарадах нової Управи, головною темою яких були дві справи: придбання видавничих фондів та приєднання нових членів з-поміж молодих лікарів. У суботу ввечері перед бенкетом одержали почесні грамоти такі лікарі: Павло Джуль, Іван Рудавський, Володимир Кассараба, Мирослав Харкевич, Татіяна Антонович, Петро Моцюк та Олег Волянський.

Останнього дня нашого з'їзду, у неділю, учасники зібралися численно біля пам'ятника Тараса Шевченка, щоб покласти вінок у стіп нашого генія. Після обіду частина учасників відвідала Вермонт, деякі відбули прогульку до Білого Дому, а інші оглядали столицю. Коли ми пішли до одної з українських церков, то й там було багато знайомих, учасників З'їзду. Для дружин лікарів була зорганізована прогулька по столиці ЗСА.

З'їзд ухвалив одноголосно наступні резолюції: 1) Учасники З'їзду засилають сердечний привіт Високопреосвященним Владикам і всьому Духовенству Українських Церков з проханням гідно відсвяткувати Тисячоліття Хрищення України. 2) Вітають Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви Мирослава Івана Любачівського з нагоди іменування його кардиналом Вселенської Церкви. 3) Заохочують українських лікарів активно включатися у працю церковних і громадських комітетів для відзначення Тисячоліття Хрищення України та давати їм моральну й фінансову допомогу. 4) Шлють гарячий привіт українським лікарям в Україні, які серед невідрадних обставих несуть медичну допомогу населенню. 5) Вітають потерпілих братів і сестер, які пережили нацистський терор, у сороковіччя їхнього звільнення з таборів смерти. 6) Протестують проти знеславлювання українського імени ворожо наставленими до нас урядами і групами та стають в обороні безпідставно обвинувачених членів української спільноти. 7) Радіють великим ростом Українського Лікарського Товариства Північної Америки й сердечно вітають його 75 нових членів. 8) Закликають українських лікарів підтримувати „Лікарський Вісник" та посилати до його редакції свої наукові праці. 9) Уболіють із-за роз'єднання в українській громаді та закликають всіх українців об'єднатися для прославлення українського імени й боротьби за свободу. 10) Визнають Світовий Конґрес Вільних Українців виразником української громадської єдности та закликають всіх лікарів допомагати йому морально й фінансово.

Висновки

Останній З'їзд у Вашінґтоні був особливий тим, що присутніми також були представники з Австрії (д-р Жупник), Федеральної Республіки Західньої Німеччини (д-р М'явковський) і з Австралії (д-р Василь Сакало). Цей З'їзд був добре зорганізований і хід накресленої праці був взірцевий. Побажанням було б, щоб наші члени — старші й молоді — брали численнішу участь у з'їздах і виказували більше зацікавлення в організованім лікарськім житті. У своїх резолюціях Лікарське Т-во виявило зацікавлення громадським життям, активною участю та фінансовою допомогою в ньому. Кожний з'їзд має велике значення для членів даної організації. Базою з'їздів є плекати ідеали ідентичности, взаємної приналежности і ту іскру, яку наші сеньйори викресали, щоб ми її плекали. Всякі з'їзди дають добру нагоду для того, що застановитися над питанням — який наш моральний і фінансовий баланс? Чи ми працювали згідно з нашими плянами, а чи може йшли, як той мітологічний сліпець Оріон, якого вів хлопець „рано до сходу, а на південь в полудне, під ніч до західнього броду". Кожний народ, як той Оріон, стремить дуже часто до неосяжного, а тим часом „топче рідне і знайоме". У своєму життєвому змагу крокує, як той сліпець, а в результаті сміється з нього хлопчик — логіка фактів. Лікарське Т-во є віткою суспільности, отже, й учасником того змагу. Мусимо робити пляни відповідно до своїх сил, щоб наші змагання дали позитивні успіхи на добро організації та цілої громади.

Д-р Пилип Демус

„Пливе..."

(Закінчення зі стор. 2)

же ж не покидають її роздумування про шум ріки, про її хвилі, що звуться часом. Найсильніший мотив тут, це нерівності життя в Канаді, які ніжна душа Мар'яни не може сприйняти. Тут рідкі нотки про фемінізм.

Книжку гарно оформив мистець Іван Кейван, її чоловік, який у повісті виступає під ім'ям Богдан. Віньєта представляє в чудових темнозелених кольорах, крутіж ріки у самому найбільшому вирі. Так, як у ріці, так і в житті існують крутіжі, про які пишеться у повісті. На початку книжки є портрет авторки, теж прецизної роботи, Івана Кейвана. Гарний папір, добрий шрифт. На жаль, недогляд коректора відчувається дуже часто і вибагливому читачеві справляє несмак. Це пошесть, що покутує в багатьох друкарнях.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору, також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

У СЬОМУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
31-го серпня 1978 р.
нашого Дорогого, Незабутнього
СИНА, БРАТА, ВНУКА, ВУЙКА, ПЛЕМІННИКА і КУЗИНА
бл. п. юнака
СТЕПАНА ЛАЗУРЕНКО
будуть відслужені
ПАНАХИДИ
у суботу, 31-го серпня 1985 р., о 5-ій год. вечора коло могили Покійного на Українському Православному Цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.;
у четвер, 29-го серпня 1985 р., о год. 7-ій вечора в Українській Православній Церкві св. Андрія Первозванного у Дітройті, Миш.
Всіх Знайомих просимо помолитися у цей час за спокій Його душі.
У глибокому смутку—
РОДИНА

Св.п. отець О. Волянський

Дня 16-го липня 1985 року помер воїн Христовий на 84-му році трудолюбного життя і на 60-му році служіння Христові, як карний Його воїн — член Христової Святої Церкви. Отець Онуфрій Волянський помер після довгої важкої недуги в лічниці в Наяк, Ню Йорк.

Похоронні обряди цього, перед Богом і українським народом заслуженого священика очолив сам стемфордський ординарій Владика Василь. Співслужили Владиці отець шамбелян д-р Петро Скрінковський, ректор Колегії святого Василія в Стемфорді та колишній довголітній парох парафії святих Верховних Апостолів Петра і Павла у Спрінґ Веллі, Н.Й., отець крилошанин Любомир Мудрий, канцлер Епархії Стемфордської, отець крилошанин Ярослав Шуст, парох із Бриджпорту, Конн., о. Лев Мощар, ректор Колегії святого Йосафата із Вашінґтону, о. Ґалонжка, епархіяльний економ, та колишній і теперішній душпастир у Спінґ Веллі, та о. Роман Ґолємба, парох із Ню Гейвену, Конн. В Богослуженні взяло участь також і поважне число вірних. По відправі о. Тарас Ґалонжка гостив всіх учасників скромною перекускою в церковній залі.

18-го липня в церковці у Спрінґ Веллі продовжувалися похоронні обряди за упокій душі о. Онуфрія відслуженням Заупокійної Святої Літургії. Служив її Владика Василь у співслуженні отців митратів Володимира Андрушкова та Еміліяна Манастирського та отців Тараса Ґалонжки, Льва Любинського, Петра Рибчина і одного священика латинського обряду. Співали всі присутні у церкві самуїлкою під вмілим проводом Садницької, Маслякової і Венгриновича.

Глибокозмістовну проповідь виголосив о. митрат В. Андрушків. Він підкреслив, що життя Покійного було дуже подібним до життя праведного Йова та що Покійний дійсно жив і трудився по взору того старозавітного святця. Закінчуючи своє жалобне слово, о. Андрушків подякував Владиці Василеві за опіку над Покійним, а зокрема в останні хвилини його туземного життя. Подякував також і о. Т. Ґалонжці та всім сприсутнім священикам і вірним за їхню молитовну участь в похоронах о. Онуфрія та свої слова закінчив молитвою до Всевишнього, щоб він прийняв душу покійного о. Онуфрія до блаженного кола священиків Його Єдинородного Сина Ісуса Христа.

Тлінні останки Покійника похоронено на епархіяльному кладовищі Святого Духа, в Гамптонбурзі, Н. Й., біля спочиваючих вже там епархіяльних священиків.

Н.Н.

У 37-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

матури. В Братиславі Мосендз дуже багато працює у науковій ділянці, як і пише поетичні твори. Тут він і одружується з Магдою Панковою. З цього подружжя родиться їм донечка Марійка — Леонідове сонечко життя: Він все їй приспівує: „Їде, їде кочійка, а в ній сидить Марійка". Або: „Ходить Мосендз по городу, питається свого роду: Ой, чи живі, чи здорові, всі родичі Мосендзові".

Я познайомився з Мосендзом вже в потягу з Михайлівець до Братислави. Вже тут його молоді вихованці додали відваги всім старшим втікачам своїм патріотичним співом та своїм оптимізмом. У Братиславі словацька влада влаштувала для школи харчування в ІМЦі. Мосендз постарався, щоб мене прийняли за шкільного лікаря і дали за це мені й моїй родині прохарчування разом зі студентами. Потім, коли я вже працював, як районовий лікар, в Долному Кубіні, я часто навідував Мосендзів у Братиславі. Кілька разів були вони й у нас, в Долному Кубіні. Мосендз усе був веселий, жартівливий, оптимістичний. Він вірив у світле майбутнє нашого народу. Коли почалася війна з СССР, він радив уже приготовлятися і нам до боротьби за нашу державність. Навіть зорганізував курс першої допомоги для наших жінок, котрий, на його прохання, я перевів.

У 1945 році Мосендз втікає перед совєтськими окупантами з Братислави й опиняється у Швайцарії в шпиталі Мотте, недалеко Монтре. Він уже дуже тяжко хворий, але все таки багато пише, особливо старається докінчити „Останнього пророка". Лікарі тутешні пробують рятувати його ще операцією, але і це не допомогло і він помер 13-го жовтня 1948 року. Похоронив його православний священик — монсеньйор Бачинський на місцевому цвинтарі в селі Бльоне. Коли я вернувся до Швайцарії в 1968 році, сл. п. інженер Михайло Селешко написав мені, що мають фонд на закуплення т. зв. концесії для тлінних останків Мосендза. Я цю концесію закупив у місцевому уряді на 30 років. Про це закуплення є в архівах покійного інж. Селешка.

Леонід Мосендз так у своїх творах, як і в житті старався розбудити в українців мужність, національну гордість. Він не любив пониження та покори перед ворогом. Він залишився в нашій пам'яті й в літературі як один з найкращих синів нашого народу, безкомпромісовий борець за волю України, за її суверенну державу.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали.Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Як мене...

(Закінчення зі стор. 2)

жбурнув мене на крісло, яке ледве від того встояло. Що за дурість драматизувати таку ідіотську ситуацію, — сказав він вже спокійно, кладучи ніжно свою руку на моє плече. Прийдеться повчити тебе, як треба читати нашу пресу, — добавив він після короткої мовчанки. Отже, сядь вигідно і слухай, бо розмова буде довша і одностороння.

— Ти є в вигіднішій ситуації. У таких як ти завжди знайдеться хтось, хто навчить як це треба робити і процес навчання може тривати дуже коротко. А ми, радянські люди, вчилися того самотужки, вчилися роками, а багато ще й досі нічого не навчилися, на радість нашим вождям.

— Отже слухай — каже він. — Якраз тепер маємо пленум ЦК. Виступ генсека треба обов'язково переглянути, але нам не конче треба вчитуватися у зміст доповіді. Зміст, як правило, буде брехливий. Треба тільки запримітити, яку проблематику порушує він на першому місці, яку на другому, а яку на дальших місцях. З того люди роблять висновки, що актуально є більш або менш пекуче, що сяктак тримається купи, а що попросту вже сиплеться.

Подібно є, коли йдеться про справи міжнародні. Тут також зміст не є найважливіший. Важливе є те, скільки часу присвятив оратор даній державі чи даній проблематиці та в якій послідовності поставив поодинокі народи чи проблеми. З матеріялів пленумів, чи інших зборищ партійної верхівки, можна ще дізнатися про розставлення окремих верховодів на партійному олімпі. А видно це з того, хто де сидить за президіяльним столом, або хто в якому порядку виступає у т. зв. дискусії.

А коли хтось хоче дізнатися більше і має на це час та охоту, тоді він сягає до матеріялів з попередньої подібної імпрези і порівнює скільки і в якій послідовності присвячено місця для тих самих справ чи держав, а скільки тепер і робить з того відповідні висновки.

— От, як бачиш, ключ тут зовсім таки простенький і не вимагає довготривалих студій. Послуговуючись таким ключем, можна робити приблизно правильні висновки і в інших ситуаціях, наприклад, з кличів ЦК з нагоди роковин жовтневої революції, з розміщення осіб на мавзолеї Леніна тощо.

Інакше треба шукати властивого змісту і правильного спрямування в статті, якою хочуть когось або щось заатакувати, а одночасно не на руку їм, щоб всі відразу дізналися про що йдеться. Робиться це приховано позлодійськи. Поміщається тоді в пресі велетенську статтюкобилу під заголовком, наприклад: за дальше зміцнення, скріплення чи підвищення чогось там. У такій статті довго і нудно плететься всякі небилиці остогидним газетним жаргоном і доперва десь при самому кінці поміщається те, що треба було ввезти на хребті тієї кобили.

Мій знайомий закінчив лекцію і пішов до кухні запарити чай, а я сидів непорушно, очарований його глибокою мудрістю. На столі лежав якраз старий номер „Радянської України". Перший раз подивився я на неї з деякою симпатією, як на „кросворд", під час розв'язування якого можна мати навіть деяке вдоволення. Але цей напівелегійний настрій скоро мені пройшов, коли я чомусь подумав, що цей номер газети лежить тільки тому, що мій знайомий ще не встиг, згідно з його доповіддю, обміряти лінійкою тексти, присвячені якимсь там проблемам і поуставляти їх в шеренги за кількістю квадратних сантиметрів.

Коли ми вже випили чай, я йому тепло подякував за цікаву і повчальну лекцію, попрощався та вийшов з хати. Надворі була здорова морозна ніч, але я не відчував того морозу. Мене гріла думка, що я ще маю змогу читати газети по-старому, за допомогою тільки окулярів, а не лінійки зі зазначеними на ній сантиметрами.

Ґорбачов...

(Закінчення зі стор. 2)

не тільки став повним членом Політбюра, а й міністром закордонних справ СССР. Загально в Москві говорять, що Алієв, який є заступником голови Ради міністрів СССР Тихонова, незабаром стане совєтським прем'єр-міністром. Таким чином, включаючи й Ґорбачова, в Політбюро сидить сьогодні чотирьох каґебістів.

Постає отже питання, чи саме з цієї точки погляду не треба оцінювати майбутню реальну політику Ґорбачова та його майбутні „реформи". В зв'язку з цим, що теоретичний апарат в СССР сьогодні не є лише виконним органом в руках партії, а керівною силою кремлівської верхівки, навряд чи оптимістичні західні надії на новий період в СССР, коли то до влади приходить молодша ґенерація, чимось виправдані. Ця „молодша ґенерація" — це великою мірою люди з терористичного апарату. Правда, стиль праці органів КҐБ змінився у порівнянні зі сталінськими часами, і навряд чи існує небезпека масового терору. Але методи органів КҐБ відрізняються від сталінських лише формальною „законністю". Сьогодні винищується в СССР опозицію за допомогою судівництва, в якому останнє слово має КҐБ.

Навряд чи від Ґорбачова можна очікувати якихось основних реформ. Уже сьогодні із його окруження енерґійно заперечують будь-які можливості відходу Ґорбачова від позицій „наукового соціялізму".

Отже відомий совєтський догматизм, спертий на централізацію, і далі відіграватиме головну ролю в совєтському житті. Не можна від Ґорбачова чекати і „ухилів" від совєтського „інтернаціоналізму" та від творення „радянського народу", тобто ухилів від русифікації. Реформи Ґорбачова проходитимуть на лад його попередників — Брежнєва, Андропова. Ці реформи не зачіпатимуть основ системи, бо це, як виявилося за Хрущова, загрожує існуванню імперії, а проходитимуть в напрямі „латання дір". Нічого не зміниться також і на відтинку совєтської зовнішньої політики. Хто вірить в якісь зміни на краще, той — наївний мрійник.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ПАПІНЧАК, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж, Па., померла 30-го квітня 1985 року на 90-му році життя. Нар. 25-го квітня 1895 року в Західній Україні. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку синів Миколу, Михайла; доньок Катерину, Марію Анну; чотирьох внуків і чотирьох правнуків. Похорон відбувся 3-го травня 1985 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембриджі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

СТЕПАН РЕНТО, член УНС Відд. 219-го ім. М. Грушевського в Нюарку, Н.Дж., помер 1-го липня 1985 року на 78-му році життя. Нар. 23-го липня 1906 року в Нантікок, Па. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Олену, синів Тому і Івана та доньку Меріанн Маріно. Похорон відбувся 5-го липня 1985 року на цвинтарі Розгілл в Лінден, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Мері Юров, секр.

ІВАН ШИЛО ст., член УНС Відд. 253-го ім. І. Франка в Людлов, Масс., помер 25-го квітня 1985 року на 88-му році життя. Нар. 17-го червня 1896 року в селі Котеліва, Україна. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Івана мол., доньок Марту Інтровіне і Христю Ґеліну та троє внуків. Похорон відбувся 29-го квітня 1985 року на цвинтарі Овк Ґров у Спринґфілді, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Гаврилів, секр.

МІСЮРКА СТЕФАН, член УНС Відд. 49-го ім. св. Михаїла в Торонто, Онт., помер 3-го квітня 1985 року на 86-му році життя. Нар. 1898 року в Україні. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дочку Марію; синів Миколу і Василя з родинами; дев'ять внуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 8-го квітня 1985 року на цвинтарі Ґлендейл Меморіял в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

Д-р Ігор З. ДРОБОЦЬКИЙ, член УНС Відд. 417-го Т-ва „Співпраця" в Джефферсонвіллі, Інд., помер 28-го грудня 1984 року на 42-му році життя. Нар. 1942 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Марію та дітей Христину і Миколу. Похорон відбувся 2-го січня 1985 року на цвинатарі Маунт В'ю в Окленді, Каліф.

Вічна Йому Пам'ять!

Ілько Цибрівський, секр.

СОФІЯ ПЕТРИГА, член УНС Відд. 175-го ім. св. Миколая в Дітройті, Миш., померла на 69-му році життя. Нар 1915 року коло Львова, Західня Україна. Залишила у смутку мужа Стефана та ближчу і дальшу родину на Україні. Похорон відбувся 27-го квітня 1985 року на цвинтарі Вудлон, в Мишиґені.

Вічна Їй Пам'ять!

Ярослав Базюк, секр.

ФРЕНСИС ЧАЙКА, член УНС Відд. 70-го в Джерзі Ситі, Н. Дж., померла 1-го липня 1985 року на 91-му році життя. Нар. 10-го лютого 1895 року в Україні. Членом УНС став 1919 року. Залишила у смутку синів Павла і Івана, дочок Марію Мельник і Анну Штурман. Похорон відбувся 5-го липня 1985 року на цвинтарі св. Хреста в Н. Арлінґтоні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа.

ВАСИЛЬ ДРАБ, член УНС Відд. 466-го ім. Івана Франка в Брентфорді, Онт., помер на 59-му році життя. Нар. 1926 року в Україні. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Софію, дочку Ліду Робертсон, сина Ричарда, його дружину Павліну сестер Анну в Україні і Анну Копичак, та четверо внуків Похорон відбувся 20-го квітня 1985 року на цвинтарі св. Йосифа в Брентфорді, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Крутиголова, секр.

ТРИ ПРІЗВИЩА

У дописі п.з. „Авторський вечір проф. Ю. Яремкевича" („Свобода" з 23-го серпня) у трьох прізвищах трапилися помилки. Має бути: Павлусевич, Білозор-Коропецька, О. Геймур. — Ред.